

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการกลับไปเสพยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดที่ได้รับการบำบัดฟื้นฟูแล้ว ศึกษาเฉพาะกรณี ผู้ป่วยชายที่เข้ารับการรักษาที่สถาบันธัญญารักษ์” นี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษา 2 วิธีคือ

1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Survey) โดยทำการศึกษาจากทฤษฎี แนวคิด ตลอดจนข้อมูลเอกสารทางวิชาการ บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อต้องการทราบรายละเอียดเกี่ยวกับหัวข้อที่ต้องการศึกษา อันสามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

2. การศึกษาค้นคว้าภาคสนาม (Field Survey) เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ในสถานที่ที่จะศึกษา คือ สถาบันธัญญารักษ์

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการติดยาเสพติด และสาเหตุการกระทำผิดซ้ำ จากวิทยานิพนธ์ งานวิจัยและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดเนื้อหาของแบบสอบถามให้สอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

3. นำแบบสอบถาม ให้อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ วิเคราะห์ และแก้ไข เพื่อให้มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และปรับปรุงแบบสอบถามให้เหมาะสม

4. นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Pre-Test) เพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดย ใช้กลุ่มประชากรจำนวน 30 คน กับ ผู้ป่วยชายที่เคยผ่านการบำบัดรักษาสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดมาแล้วและเข้ารับการรักษาศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (บ้านลาดหลุมแก้ว) โดยวิธีการสุ่ม ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.838

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ โดยแบบสอบถามจะมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Closed Ended Question) ซึ่งเป็นรูปแบบของคำถามที่มีการจัดเตรียมคำตอบไว้ให้เลือกล่วงหน้าเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List) เพื่อให้ผู้ตอบสามารถเลือกจากคำตอบที่กำหนดให้เท่านั้น แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1. เป็นแบบสอบถามปลายปิด เพื่อสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีตัวเลือกหลายคำตอบให้ผู้ตอบเลือกตามต้องการ

2. เป็นแบบสอบถามปลายปิด โดยอาศัยมาตรวัดความคิดเห็นแบบมาตราส่วน ซึ่งกำหนดข้อเลือกไว้ 5 ข้อคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยภูมิหลังของผู้ป่วย

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยสาเหตุการหวนกลับไปเสพยาเสพติดอีก

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเพื่อหาแนวทางในการป้องกันการกลับไปเสพยาเสพติดอีก

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาคั้งนี้จะทำการศึกษากลุ่มประชากรซึ่งเป็นผู้ป่วยที่เสพยาเสพติด ที่เข้ารับการบำบัดรักษาที่สถานันธัญญารักษ์ ซึ่งการศึกษาคั้งนี้ จะทำการศึกษาเฉพาะผู้ป่วยชาย ที่ได้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดมาแล้ว ที่เข้ารับการบำบัดรักษาที่สถานันธัญญารักษ์ โดยจะทำการสุ่มแจกแบบสอบถาม จำนวน 115 ชุด จากจำนวน ผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาคั้งปี พ.ศ. 2549 ถึง ณ วันที่ 20 พฤศจิกายน 2549 มีจำนวน 2,047 คน โดยแบ่งเป็น ผู้ป่วยชาย จำนวน 1,811 คน เนื่องจากทางสถานันธัญญารักษ์ไม่ได้ทำสถิติการรับผู้ป่วยเป็นรายเดือนไว้ ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วจะมีผู้ป่วยเข้ามารับการบำบัดรักษาเดือนละ 162 คน ซึ่งผู้ศึกษา จะนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างทำด้วยตนเอง เพื่อทำความเข้าใจสำหรับกลุ่มผู้ป่วยที่มีปัญหาด้านการอ่านและเขียนด้วย ผู้ศึกษาจะใช้วิธีการแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์ด้วยตนเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรง จากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาเลือกกลุ่มตัวอย่างจาก ผู้ป่วยชาย ที่ได้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดมาแล้ว ที่เข้ารับการรักษาที่สถาบันธัญญารักษ์ ได้จำนวน 115 คน โดยใช้สูตรคำนวณหาขนาดตัวอย่าง ดังนี้ (Taro Yamane, 1967, p. 886)

การคำนวณหาขนาดตัวอย่างกลุ่มประชากรใช้สูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย

N = จำนวนประชากรที่ศึกษาทั้งหมด

n = ขนาดของตัวอย่าง

e = ความคลาดเคลื่อน ของการสุ่มตัวอย่าง ในที่นี้กำหนดให้ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง เป็น 0.05

จะได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{162}{1 + (162)0.05^2} \\ &= 115.3 \text{ คน} \end{aligned}$$

ฉะนั้นจะได้ขนาดตัวอย่าง ผู้ป่วยชาย ที่ได้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดมาแล้ว ที่เข้ารับการรักษาที่สถาบันธัญญารักษ์ จำนวน 115 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้ป่วยชาย ที่ได้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดมาแล้ว ที่เข้ารับการรักษาอยู่ที่สถาบันธัญญารักษ์ จำนวน 115 คน ด้วยวิธีการออกหนังสือจากโครงการปริญญาโท สาขาการบริหารงานยุติธรรม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการสถาบันธัญญารักษ์ เพื่อขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูล และได้ทำการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสุ่ม แจกแบบสอบถามให้กับ ผู้ป่วยที่ผ่านการบำบัดฟื้นฟูแล้ว ทำการกรอกข้อมูลคนละ 1 ชุด และเมื่อผู้ป่วยที่ผ่านการบำบัดฟื้นฟูแล้ว ไม่เข้าใจแบบสอบถามในข้อใด สามารถสอบถามผู้ศึกษาได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้างนี้ ผู้ศึกษาจะนำเสนอข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาประมวลผลวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-PC⁺ (Statistical Package for the Social Science Personal Computer Plus) ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าอัตราส่วนร้อยละ (Percentage) เพื่อบรรยายและพรรณนาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบ} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}}$$

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการกลับไปเสพยาเสพติด โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean, \bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.) โดยกำหนดค่าความสำคัญของคำถามแต่ละข้อต่อไปนี้

- 5 หมายถึง มีความเห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง มีความเห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง มีความเห็นด้วยน้อยที่สุด

เมื่อได้ค่าเฉลี่ย แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่วางไว้จึงทำการแปลผล โดยเกณฑ์ที่ใช้กำหนดไว้ดังนี้

คำถามที่แสดงว่ามีผลสนับสนุนต่อการกลับไปเสพยาเสพติดอีกครั้ง โดยมีเกณฑ์ว่า หากเป็นข้อคำถามที่แสดงว่าไม่มีปัญหา (เชิงบวก) และข้อคำถามที่แสดงว่ามีปัญหา (เชิงลบ) จะให้คะแนนคำตอบดังนี้

ไม่มีปัญหา (Positive Item)		มีปัญหา (Negative Item)	
เห็นด้วยมากที่สุด	1 คะแนน	เห็นด้วยมากที่สุด	5 คะแนน
เห็นด้วยมาก	2 คะแนน	เห็นด้วยมาก	4 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	3 คะแนน	เห็นด้วยปานกลาง	3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	4 คะแนน	เห็นด้วยน้อย	2 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	5 คะแนน	เห็นด้วยน้อยที่สุด	1 คะแนน

จากนั้นจึงแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์การคำนวณจาก

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด-คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยใช้เกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
1.00-2.50	ไม่เห็นด้วย
2.51-3.50	ปานกลาง
3.51-5.00	เห็นด้วย

สถิติที่ใช้ในการศึกษา

1. การหาค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลทุกข้อ โดยแยกหาค่าร้อยละเป็นรายข้อ ประกอบการบรรยายข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

2. การหาค่าเฉลี่ย (Mean, \bar{X}) ในคำถามที่เป็นแบบมาตราส่วน เพื่อแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

\bar{X} คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย

fx คือ ผลคูณของคะแนนกับความถี่ของคะแนน

N คือ จำนวนข้อมูลหรือคำตอบทั้งหมด

3. การหาค่ากระจายของคำตอบ โดยการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร

$$S.D. = \frac{\sum (x - \bar{X})^2}{(N-1)}$$

S.D. คือ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X คือ ค่าคะแนนของแต่ละคน

\bar{X} คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมด $\frac{(\sum X)}{N}$

$\sum X$ คือ ผลรวมของคะแนน

การนำเสนอผลการศึกษา

การนำเสนอผลการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการกลับไปเสพยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดที่ได้รับการบำบัดฟื้นฟูแล้ว ศึกษาเฉพาะกรณี ผู้ป่วยชายที่เข้ารับการบำบัดรักษาที่สถาบันธัญญารักษ์” จะมีการนำเสนอการวิจัยเชิงสำรวจในรูปแบบตารางทางสถิติและบรรยายประกอบ